Zpráva o činnosti orgánu ochrany veřejného zdraví v oblasti ochrany zdraví při práci za rok 2016

Hygienická stanice hlavního města Prahy (dále jen „HSHMP) jako správní úřad realizuje státní zdravotní dozor na území 22 správních obvodů; vzhledem k potřebám operativnosti pak prostřednictvím jednotlivých poboček, které jsou rozmístěny na území hlavního města Prahy (sídlo HSHMP a pobočky Centrum, Jih, Západ, Severozápad, Sever, Východ). Předkládaná zpráva obsahuje výsledky činnosti odboru hygieny práce (dále jen „HP“) za rok 2016.

V roce 2016 se odbor HP zabýval, stejně jako v předchozích letech, ochranou zdraví v souvislosti s výkonem práce, vlivem a důsledky pracovní činnosti a pracovních podmínek na zdraví pracovníků. Nadále tak zůstala prioritou prevence vzniku profesionálních onemocnění, poškození zdraví z práce, dlouhodobé udržení zdravotní způsobilosti k práci a kvality pracovního života.

Zásadní odbornou činností byl výkon státního zdravotního dozoru (dále jen „SZD“) na území hlavního města Prahy vykonávaný v režimu zákona č. 255/2012 Sb., o státní kontrole, v platném znění, kontrola dodržování daného legislativního rámce pro tuto oblast (zejména pak zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů /dále jen „zákon č. 258/2000 Sb.“/, zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů a nařízení vlády č. 361/2007 Sb., kterým se stanoví podmínky ochrany zdraví zaměstnanců při práci, ve znění pozdějších předpisů). Výkon odborné činnosti odboru HP byl ve sledovaném období přibližně stejný jako v předchozích letech se stejným poměrem.

Preventivní dozor (plnění funkce dotčeného správního orgánu) zahrnoval především posuzování předkládané projektové dokumentace – jejího souladu s požadavky dotčené legislativy na ochranu zdraví, vydávání stanovisek resp. závazných stanovisek na území hlavního města Prahy (pro nové stavby či rekonstrukce, změny užívání objektů, nové technologie, zkušební provozy) a kolaudace. Zhruba polovina vydaných stanovisek se týkala velkých staveb – polyfunkčních celků, administrativních komplexů, revitalizace resp. přestavby průmyslových areálů. Tyto úkoly byly plněny zejména v součinnosti se stavebními úřady a dalšími dotčenými orgány státní správy.

Běžný hygienický dozor byl realizován podle plánu kontrolní činnosti na rok 2016 s určením priorit celorepublikových a krajských. V průběhu roku, od poloviny června do konce září, pak byl navíc do činnosti začleněn, na pokyn Hlavního hygienika ČR, dozor cíleně zaměřený na zdravotní rizika u pracovníků v potravinářském sektoru – maloobchodní síť, obchodní řetězce. Vykonávaná kontrolní činnost pak byla na pracovištích zaměřena na dodržování zákonných požadavků platného legislativního rámce souvisejícího s ochranou zdraví při výkonu pracovní činnosti, kontrolu plnění povinností k ochraně veřejného zdraví (např. stavební provedení pracovišť, osvětlení, větrání, mikroklimatické podmínky, dodržování hygienických limitů pro fyzikální faktory, chemické škodliviny a prach v pracovním prostředí, dodržování zásad pro práce s biologickými činiteli, limitů pro fyzickou zátěž, zajištění ergonomických požadavků pro pracovní místo atd.) Vedle odborného dohledu na pracovištích bylo kontrolováno zajištění pracovnělékařských služeb (dále jen „PLS“). V rámci tohoto úkolu byly posuzovány předkládané návrhy (oznámení) zaměstnavatelů podle § 37 zákona č. 258/2000 Sb., o zařazení prací do příslušných kategorií; určení rizikových prací – včetně vydání rozhodnutí. Dále byl SZD realizován v oblasti ochrany zdraví při nakládání s nebezpečnými chemickými látkami a chemickými směsmi, byly projednávány texty pravidel pro nakládání s nebezpečnými chemickými látkami a přípravky, proběhly kontroly provozů dle zákona o prevenci závažných havárií způsobených vybranými nebezpečnými chemickými látkami a chemickými směsmi.

Nedílnou součástí odborné činnosti pak bylo ověřování podmínek práce a to na základě požadavků určených pracovnělékařských pracovišť jako jeden z podkladů pro účely posuzování resp. ohlášení nemoci z povolání či ohrožení nemocí z povolání (včetně zajišťování odběru vzorků). Realizována byla i celá řada dalších odborných činností, uvedených v následujícím tabelárním přehledu a komentářích.

Předkládaná zpráva o činnosti orgánů ochrany veřejného zdraví v oblasti ochrany zdraví při práci byla vypracována v souladu s materiálem MZ „Zásady a kritéria ke zpracování podkladů pro zprávu o činnosti orgánů OOVZ v oblasti ochrany zdraví při práci“ zaslané HSHMP dne 3. 1. 2017.

Kontrolní a další odborná činnost zaměstnanců odboru HP, uskutečněná ve sledovaném období, je uvedena v následujícím tabelárním přehledu. K jednotlivým tabulkám je připojen komentář.

Tabulka č. 1 - Kontroly v rámci SZD a některé další činnosti v náplni odboru HP

(podle kódů z číselníku KaPra – druh kontroly)

Kontroly v rámci SZD a další činnosti v náplni odboru hygieny práce	Počet kontrol
Celkem	1724
z toho:	
K 01 Plánovaná kontrola v rámci SZD	821
K 03 Opakovaná ke kontrole plnění nařízených opatření, došetření	84
K 04 Opakovaná k předání a projednání výsledků lab. Vyšetření vzorků	-
K 05 Cílená na základě podnětu	84
K 08 Cílená na základě úkolu hl. hygienika	485
K 09 Kontrola z důvodu podezření na vznik NzP	30
K 10 Kontrola na žádost subjektu	23
K 11 Kontrola na žádost lékaře PLS	-
K 12 Kontrola organizace, která nepodala návrh na kategorizaci prací	2
K 13 Kontrola na žádost odborové organizace	-
K 21 Kontrola za účelem ověřování údajů v předložených návrzích na kategorizaci prací	162
K 22 Účast na měření	9
K 24 Úkon předcházející kontrole	-
K 29 Odběr vzorků	5
K 99 Ostatní	19

Kontroly v rámci SZD a další činnosti v náplni odboru HP

Nastavený počet kontrol stanovený kontrolním plánem 2016 činil dle úvazků 1660. Realizováno bylo ve sledovaném období celkem **1724 kontrol.** Plnění plánu tak činilo přibližně 104 % a to i při neobsazení všech systemizovaných služebních míst na odboru.

K01 - Plánované kontroly

Odbor HP **uskutečnil 821 plánovaných kontrol.** Tento plánovaný SZD byl realizován v provozovnách s pracemi zařazenými do všech kategorií (kat. 1 - 4), více než třetinu celkového počtu pak činily kontroly v provozovnách s pracemi v rizikových kategoriích. Kontrolní výkony proběhly převážně u subjektů stávajících, zhruba z jedné čtvrtiny v provozovnách nově vzniklých. Realizovaná kontrolní činnost primárně vycházela ze zadání plnění celostátních a krajských priorit zadaných pro rok 2016.

Dominantní byla kontrola rizikových prací kategorií 3 a 4, významný počet kontrol byl pak dále realizován v rámci priorit souvisejících s výkonem prací v kovovýrobě. Třetí dominantní kohortu pak tvořily kontroly související s inventarizací dat zadaných do IS KaPr – pokračování inventarizace po uskutečnění úprav a převodu dat do nového registru IS KaPr.

Charakteristika kontrolovaných subjektů a provozoven dle počtu zaměstnanců – z hlediska velikosti (počet zaměstnanců) byly zastoupeny všechny typy (mikro, malý, střední, velký); převažovaly provozovny o velikosti střední a malé.

Kontroly v rámci SZD byly realizovány u subjektů s výkonem řady ekonomických oblastí – např.: kovovýroba zámečnictví, kovoobrábění, povrchová úprava kovů (CZ NACE 25.1, 25.5, 25.6, 25.7, 25.9), výroba konstrukcí (25.1), strojů a zařízení (28.4), provozovny zaměřené na výrobu vzduchotechniky (28.2), autosalony – prodej aut, prodej náhradních dílů, údržbové resp. servisní služby (CZ NACE 45.3, 45.2, 45.1), demolice (CZ NACE 43.1), ubytování v hotelích (CZ NACE 55.1), administrativní a kancelářské činnosti, sociální péče v domovech pro seniory, osoby se zdravotním postižením (CZ NACE 87.3), ostatní sociální pobytová péče (CZ NACE 87.9), opravy počítačů a komunikačních zařízení (CZ NACE 95.1), truhlářské práce (CZ-NACE 43.32), skladování (CZ-NACE 52.1), zdravotnická zařízení a zdravotnická péče (CZ-NACE 86, 86.1, 86.2), administrativní, kancelářské a jiné činnosti (CZ-NACE 42.21.1, 42.12), výroba z papíru a lepenky (CZ NACE 17.2), ústavní zdravotní péče (CZ NACE 86.1), provozovny se zdroji neionizujícího záření (kosmetické salóny, rehabilitační zařízení – lasery (CZ NACE 96.02), bankovní sektor, peněžnictví (CZ-NACE 82.1). Podrobnější popis míst - tabulka č. 2.

SZD byl na pracovištích zaměřen na dodržování požadavků stanovených právními předpisy na ochranu zdraví, což jsou zejména požadavky na stanovení provedení pracovišť, osvětlení, větrání, vyhovující mikroklimatické podmínky, dodržování hygienických limitů pro fyzikální faktory, chemické škodliviny a prach v pracovním prostředí, limitů pro fyzickou zátěž, dodržování ergonomických požadavků pro pracovní místo, vybavení provozoven odpovídajícím sanitárním a pomocným zařízením, zásobování pracovišť vodou. Byla realizovaná kontrola plnění povinností dle § 40 zák. č. 258/2000 Sb.

Byly posuzovány resp. ověřovány předkládané návrhy (oznámení) zaměstnavatelů (nových i stávajících) podle § 37 zákona č. 258/2000 Sb. ve věci zařazení prací do příslušných kategorií; určení rizikových prací – včetně vydání rozhodnutí.

Prakticky ve všech provozovnách bylo dále kontrolováno zajištění PLS. V této oblasti byla **kontrola zajištění PLS** (viz tab. č. 5) **uskutečněna 925x** – kontrolováno uzavření písemné smlouvy mezi zaměstnavatelem a poskytovatelem, zajištění všech zákonem daných součástí PLS – hodnocení vlivu pracovní činnosti, pracovního prostředí a pracovních podmínek na zdraví, provádění preventivních prohlídek a hodnocení zdravotního stavu za účelem posuzování zdravotní způsobilosti k práci, dále poradenství se zaměřením na ochranu zdraví při práci a ochranu před pracovními úrazy atd.

K03 - opakovaná ke kontrole plnění nařízených opatření, došetření

Celkem **realizováno 84 kontrol** – kontroly plnění nařízených opatření v rámci SZD ve vybraných prioritních oblastech 2016. Většinou šlo o pochybení, nedostatky, které bylo možno v kratší časové lhůtě napravit – chybějící či neaktualizovaná pravidla o bezpečnosti, ochraně zdraví a ochraně životního prostředí při práci s nebezpečnými chemickými látkami a chemickými směsmi (dále „Pravidla“), oprava sanitárních zařízení, výměna šatních skříněk, revize vzduchotechniky a další. V těchto prodejnách a obchodních řetězcích například Albert Ahold CZ a.s., Kaufland ČR v.o.s, zdravotnických a sociálních zařízeních, distribučních službách energií a dalších médiích, úpravnách vody, stavebních firmách zabývajících se injektážními činnostmi, laboratořích vysokých škol, úklidových firmách).

K05 – cílená na základě stížnosti

Byl zaznamenán nárůst počtu podnětů; **realizováno** celkem **84 kontrol**, většina zaslána e-maily; po přešetření bylo cca 80 % shledáno neoprávněnými. Obdobně jako v minulosti, narůstá počet

anonymních podnětů; autoři vyjadřují obavy z postihu svým zaměstnavatelem (včetně možné ztráty zaměstnání). Zvýšil se počet podání, kdy se nejedná o řešení, nápravu konkrétních pracovních podmínek, avšak podavatel podnětu chce odpověď na modelovou situaci.

Více než třetina podnětů byla postoupena HSHMP jiným správním úřadem, zejména Oblastním inspektorátem práce pro hlavní město Prahu. Stejně jako v loňském roce tyto podněty obsahovaly primárně jinou problematiku (neodpovídající finanční vyrovnání za práci, výkon práce beze smluvních ujednání, nařizovaný vysoký počet hodin přesčasové práce, nevyplácení jízdného a další porušování pracovně právních vztahů). Sdělení však obvykle obsahují dovětky, že zaměstnavatel nedodržuje bezpečnost a hygienické podmínky ve svých provozovnách.

K 08 – cílená kontrola na základě úkolu Hlavního hygienika ČR

Úkol HH nebyl plánem zadán. Kód byl zaměstnanci odboru částečně využit (**485 kontrol**) pro zařazení kontrol **v rámci cíleného SZD zaměřeného na zdravotní rizika v potravinářském sektoru maloobchodní sítě – obchodních řetězcích, zařazeného aktuálně v polovině roku** (v rámci tohoto úkolu bylo realizováno celkem 40 % z uvedeného celkového počtu ostatních kontrol odboru HP. Úkol byl plněn od konce června do září 2016).

K09 - kontrola z důvodu podezření na vznik nemoci z povolání (NzP)

Na základě zaslaných žádostí Klinikou pracovního a cestovního lékařství FN Královské Vinohrady byla **realizována** jako každoročně **šetření pracovních podmínek** (§ 82 odst. 2, písm. g) zák. č. 258/2000 Sb.) u pracovníků, u kterých bylo podezření na profesionální onemocnění (nemoc z povolání nebo ohrožení nemocí z povolání). **Šetřených případů bylo** odborem hygieny práce uskutečněno **celkem 42.** Čtyři žádosti byly postoupeny pro místní nepříslušnost. Ve třech případech žadatel řízení o profesionalitě onemocnění v jeho průběhu zastavil. Rovněž pak byly u některých kauz doplněny diagnózy s potřebou dalšího šetření. V roce 2016 byla již plně spuštěna v ostrém provozu databáze Národního registru nemocí z povolání (dále jen „NRNzP“). Výskyt nízkého počtu šetření pracovních podmínek z důvodu podezření na profesionální onemocnění na území hlavního města Prahy je zcela ve shodě s trendem předchozích let; koresponduje i s celostátními nálezy posledního desetiletí. Stále platí, že podíl na poklesu nesporně mají změny ve struktuře výroby, úbytek tradičních průmyslových odvětví; v Praze pak ukončení výrobní činnosti řadou výrobních subjektů. Zůstávají stejné aspekty při simulaci „náhlého zdraví“ – obavy dopadu ztráty zaměstnání, zejména u specializovaných a kvalifikovaných prací. Je na místě konstatovat, že na pokles počtu šetřených chorob mají bezesporu vliv i zlepšující se pracovní podmínky a PLS. Pro potřeby Kliniky byly odebrány vzorky 7x (5x farmaka z výroby, 1x speciální barva a tmel, 1x dezinfekční prostředky). Ze strany zaměstnavatele nebyla v rámci žádného odběru vzorků požadována úhrada.

Šetření v roce 2016 – podezření na NzP – podle kapitol Seznamu nemocí z povolání NV 290/1995 Sb.:

Kapitola II. – nemoci způsobené fyzikálními faktory **– 27x**
položka 9 – nemoci šlach, šlachových pochev nebo úponů svalů nebo kloubů končetin z dlouhodobého nadměrného jednostranného přetěžování: 6x epikondylitis – asistentka administrativy, snídaňová servírka, dělnice kartonáže, dělnice v knihárně - 1x triger finger, pokladní supermarketu, dokumentaristka nemocnice,
položka 10 – nemoci periferních nervů končetin charakteru úžinového syndromu z dlouhodobého nadměrného jednostranného přetěžování i z přetěžování příslušných struktur (20x) syndrom karpálního tunelu: kartistka, kuchařka MŠ, prodavačka sportovních potřeb, pradlena, dělnice v knihárně, pokladní, myč-uklízeč, dělník kovovýroby, dělník – výroba dílů letadel, inspektor – kvalitář, administrativní pracovník, 4 případech dvě onemocnění 1 pracovník

Kapitola III. - onemocnění dýchacích cest, plic, pohrudnice a pobřišnice – 5x
položka 1 – 2x – silikóza, pneumokonióza - tunelář
položka 2c –1x mezoteliom pleury, nezjištěna profese

položka 10 –2x astma bronchiale a alergická onem. HCD, přípravář autobarev, laborant

Kapitola IV - nemoci z povolání kožní – 1: 7x *alerg. kontakt. dermatitis, výroba dílů letadel, operátor*

Kapitola VI - nemoci z povolání způsobené ostatními faktory a činiteli – 1x položka 1 – 1x těžká hyperkinetická dysfonie u bankovního poradce

Nejvyšší četnost realizovaných šetření se týkala onemocnění horních končetin (onemocnění zařazena v kap. II - syndromu karpálního tunelu) obdobně jako v předchozím roce. Ve vyšší míře byly zastoupeny dělnické výrobní profese, pokladní v obchodě - vykonávající práce spojené s prakticky celosměnnovým využíváním PC.

Podezření na profesionální onemocnění patřící pod kapitolu V. (nemoci z povolání přenosné a parazitární) řešil odbor epidemiologie, který také tato šetření vykazuje.

K10 - kontroly na žádost subjektu (K 10)

Většina **realizovaných kontrol (celkem 23)** byla zaměřena na prohlídku pracovišť před vydáním závazného stanoviska k užívání stavby (z důvodu dispozičních změn, úprav, změn technologie, z důvodu přehodnocení). Změny kategorie vykonávané práce, před zahájením provozu u různých polyfunkčních center, u prací se zdroji neionizujícího záření - lasery, změna technologie či v souvislosti se změnou legislativy.

K 21 – šetření za účelem ověřování údajů v předložených návrzích na kategorizaci prací

Přibližně jedna třetina z celkového počtu **kontrol 162** byla realizována za účelem ověření údajů v rámci kategorizace prací u subjektů s organizačními změnami, zrušením výkonu prací, přejmenováním resp. sloučením prací, specifickou směnností. Obdobně jako v předchozím období se většina kontrol týkala upřesnění, doplnění v návrzích ke kategorizaci, revizi chybných údajů (stále časté věcné i formální nedostatky nedostatečná charakteristika, popis práce, absence počtu zaměstnanců - muži/ženy); u několika desítek podání chybělo či bylo nedostatečné objektivní hodnocení jednotlivých faktorů pro zařazení do příslušné kategorie. Mezi významné a časově náročnější patřily například kontroly v ALO jewelery CZ s.r.o., Kaufland ČR v.o.s., Albert Ahold ČR, ŘSD ČR, provozovny v areálu SAPA, SAPARIA Praha Libuš.

K 22 - účast na měření

Zaměstnanci odboru HP se účastnili **7 měření pracovních podmínek v rámci SZD** (lokální svalová zátěž). Realizována byla dále dvě měření - restaurování slohového nábytku.

K99 - ostatní

Kontroly zařazené **(19)** pod toto označení se týkaly plnění požadavků vznesených v rámci preventivního dozoru při kolaudacích a podobně. Započteny byly kontroly biocidů (z dikce chemického zákona), kontroly, které se realizovány společně se stavebními úřady, OIP, kontroly ve spolupráci s jinými odbory resp. odděleními (HOK, HV). Podle § 39 zákona č. 224/2015 Sb., o prevenci závažných havárií způsobených vybranými nebezpečnými chemickými látkami nebo chemickými směsmi realizovány ve spolupráci s krizovým manažerem kontroly ve společnosti Linde Gas a. s., ve spol. Flaga s.r.o. Ve společnosti Linde Gas a.s., nebyly při kontrole shledány žádné nedostatky. Jde o společnost kde je prováděný pravidelný SZD – jsou zde riziková pracoviště – kontroly jsou prováděny cca každé dva roky. Ve společnosti Flaga s.r.o., bylo na základě výsledku kontroly požadováno provést aktualizaci kategorizace prací a to z důvodu úbytku pracovníků a vykonávaných prací. Tohoto času se jedná o práce 2. kategorie – faktor – chemické látky – 3 pracovníci.

Tabulka č. 2 – Počet kontrol podle náplně kontroly - odpovídá Metodice kontrolních plánů

Počet kontrol podle náplně kontroly	Počet kontrol
Provozovny, kde se vyskytly opakovaně nemoci z povolání	18
Práce s nanotechnologiemi	-
Kontrola zaměstnavatelů, kteří nepředložili kategorizaci prací	40
Zacházení s biocidními přípravky	-
Kontrola spojená se sběrem dat pro Regex	17
Kontrola prací třetí a čtvrté kategorie	289
Cílené prověřování bývalých průmyslových a zemědělských areálů	33
Kovovýroba – galvanovny, svařovny, povrchová úprava kovů	60
Zemědělské závody	-
Stavebnictví – demolice a stavební úpravy	53
Inventarizace a validace dat zadaných do IS KaPr	157
Krajské priority	145
Jiné (mimo určené priority dle KP)	1089

Krajské priority stanovené pro r. 2016 (počty kontrol):
Práce spojené s expozicí neionizujícímu záření - 30
Práce vykonávané hornickým způsobem - 1*
Práce DDD – kontrola nakládání s chemickými látkami a směsmi - 11
Práce, pracovní podmínky vykonávané v domovech pro seniory, v domovech s pečovatelskou službou, v domovech poskytující specializovanou péči (Alzheimer centra aj). - 103
*nízký počet odpovídá skutečnosti, že na území hlavního města Prahy byly v r. 2016 práce v podzemí (malé i velké profily) resp. práce vykonávané hornickým způsobem realizovány zcela minimálně

Provozovny, kde se vyskytly opakovaně NzP

Kontroly **(18)** realizovány u zaměstnavatelů maloobchodního prodeje s opakovaným výskytem NzP - Tesco, Lidl, Kaufland (CZ NACE 47.11): přetížení aparátu horních končetin; nejsou vždy dodržována zaměstnavatelem deklarovaná organizační opatření, preventivní a nápravná opatření (především střídání zaměstnanců, přestávky v práci), náplň práce, délka pracovních směn. Dále v provozovnách České pošty, s.p. (CZ NACE 53.10 - třídírny, zpracování zásilek) - přetěžování aparátu horních končetin, manipulace s nadlimitními břemeny - podceňování povinnosti kontinuální kontroly ochrany zdraví při práci, úrovně rizikových faktorů pracovních podmínek, včetně objektivizace – i zde nejsou vždy dodržována zaměstnavatelem deklarovaná opatření na ochranu zdraví (především střídání zaměstnanců, přestávky v práci), v některých případech stanovená náplň práce neodpovídala skutečnosti. Byla nařízena aktualizace kategorizace prací s objektivizací měřením. V neposlední řadě byla kontrola provedena u subjektů s výkonem stavební činnosti CZ NACE 45.21, 43.99, (vibrace – užívání ručních vibrujících nástrojů, u kterých již po několika minutách dochází k překračování platných limitů, lokální svalová zátěž, pracovní poloha - kontrola realizace střídání pracovních operací, dodržování režimu práce a odpočinku). U stavebních společností jsou ne vždy organizační a režimová

opatření dodržována; zaměstnavatelé překračují normy, upravují - podle potřeby, délku směn – obchody, služby. Prokazování uvedených okolností je ovšem v praxi – zejména u prací v podzemí, složitější (specifické povinnosti ohlášení a doprovodu při vstupu).

Práce s nanotechnologiemi

I v tomto roce nebyl zaznamenán na území hlavního města nový výskyt prací s nanomateriály a nanokompozity. Přetrvává tady charakter prací s nanomateriály – obdobně jako v minulých letech, především v rámci výzkumných a vývojových prací. Z tohoto důvodu nebyly kontroly realizovány.

Kontrola zaměstnavatelů, kteří nepředložili kategorizaci prací

Trvale se uskutečňuje aktivní vyhledávání subjektů, které tuto povinnost nesplnily. I v hodnoceném období **(40 kontrol)** se většinově jednalo o malé provozovny (nově vzniklé subjekty): provozovny služeb rámování a paspartování, autoopravárenství, autoservisní služby (CZ NACE 45.2), hostinská činnost (CZ NACE 55.10), vydavatelská činnost (CZ NACE 58), pečovatelská centra a denní stacionáře CZ NACE 87, dopravní zdravotní služba (CZ NACE 86.90), malé prodejní jednotky vznikající v rámci dostavby polyfunkčních objektů (CZ NACE 47.1 a 2), provozovny se zdroji neionizujícího záření (kosmetické salóny, rehabilitační zařízení – lasery (CZ NACE 96.02). Část kontrol byla realizována u subjektů, které zahajovaly činnost.

Zacházení s biocidními přípravky

Vzhledem ke skutečnosti, že téměř do konce roku 2016 nebyla schválena novela zákona o biocidech (zákon č. 324/2016 Sb., o biocidních přípravcích a účinných látkách a o změně některých souvisejících zákonů), nebylo realizováno plnění v této oblasti. Výkon SZD z hlediska zákona č. 350/2011 Sb., o chemických látkách byl vykázán v oblasti ostatních, jiných kontrol. Této prioritě bude věnována pozornost v roce 2017, kdy je stanovena „kontrola biocidních přípravků“ jako celostátní prioritní úkol (zadán v Kontrolním plánu pro rok 2017).

Kontrola spojená se sběrem dat pro Regex

Pokračovaly **kontroly SZD** u subjektů **(17),** u nichž jsou vykonávané práce spojené s expozicí karcinogenům; nové údaje byly zavedeny do informačního systému registru expozic chemickým karcinogenům. Ve sledovaném období došlo na území hlavního města k dalšímu rozšíření pracovišť s aplikací cytostatik (například FN Motol, FN Královské Vinohrady, Všeobecná fakultní nemocnice v Praze). V rámci státního zdravotního dozoru byly aktualizovány údaje v centrálních ústavních lékárnách s oddělení příprav cytostatik. V této oblasti byla – mimo sběr nových či aktualizovaných údajů pro registr, rovněž realizována kontrola způsobu likvidace a řádného značení odpadů s cytostatiky. Zanesena byla data do databáze Regex. Totéž u azbestu. Přetrvává negativní postoj k poskytování údajů pro tyto databáze.

Kontrola prací 3. a 4. kategorie

Odbor HP realizoval celkem 289 kontrol. Ty byly zaměřeny na ověření, zda zaměstnavatelské subjekty v provozovnách náležitě sledují a vyhodnocují faktory pracovních podmínek – jejich úroveň (plnění rozhodnutí o zařazení prací do kategorií, stanoven minimální rozsah a termíny sledování příslušných faktorů pracovních podmínek), v souladu s ustanoveními platného legislativního rámce v oblasti a dále zda jsou zajištěna dostatečná opatření na ochranu zdraví zaměstnanců (např. OOPP). Důraz byl kladen na kontrolu realizace plnění povinností § 40 zák. č. 258/2000 Sb., týkajících se vedení resp. řádné evidence rizikových prací. Nedílnou součástí byla i kontrola zajištění pracovně lékařské služby.

Nejfrekventovaněji kontrolované práce: pokladní, zámečnické práce, klempířské práce, operátor- výroby a skladby, svářečské práce, truhlářské, lakýrnické práce, práce ve zdravotnictví, práce v sociálních službách, práce vykonávané v jednotlivých technologických částech výroby cementu, práce spojené s dělením a povrchovou úpravou kovového materiálu (řezání nosičů, tyčového materiálu, plechů pomocí pásových pil, úhlových brusek, práce spojené se žárovým zinkováním, stříhání a ohýbání armovacího materiálu ručními stroji a automaty, čištění a otryskávání; žárové pozinkování v tekutém zinku),

laboratorní práce a specializovaná práce ve zdravotnictví, práce vykonávané v noci, práce ve stavebnictví, kovovýroba, montážní práce a další. Kontroly byly realizovány u subjektů s výkonem různých pracovních činností i ekonomických oblastí, z hlediska velikosti (počet zaměstnanců) subjektů - střední, malé, mikro.

Vybrané subjekty, ve kterých se státní zdravotní dozor uskutečnil: Lloyd Cool Europe, Janka Radotín, Kondor, Cementárna Radotín, Schafer-Menk, Česká pošta s.p., FN Král. Vinohrady, Škoda Transportation a.s., FN Bulovka, FN Motol, Metrostav a.s., Subterra a.s., Hochtief CZ a.s., Pražská strojírna, BTV Metal v.o.s., Poštovní tiskárna cenin a.s., Dílny Národního divadla, Koh-i-noor a.s., Kovoklima, Ředitelství silnic a dálnic ČR, Aquabox, Skanska a.s.,Czech Airlines Technics, ATG spol. s.r.o., Billa, Albert Ahold Czech Republic, Tesco Stores ČR a.s., Kaufland, Zentiva k. s., J.L.M., Latecoere Czech Republic s.r.o.

Výsledky kontrol – bez závažnějších negativních nálezů; kategorizace většinově realizována na základě výsledků měření faktorů pracovního prostředí. V některých případech byla požadována nová objektivizace, aktuálnější měření faktorů pracovního prostředí v souladu s novelou a výkladem § 38 zák. č. 258/2000 Sb. Problém je v praxi zejména dostupnost fyziolog. měření – dlouhé čekací doby na službu. Byla zdůrazněna povinnost sledovat úroveň rizikových faktorů pracovních podmínek, se zaměřením na aktualizaci zařazení prací do kategorií i v důsledku změn vyplývajících z novelizace resp. změny právních předpisů. V této souvislosti byla připomínána rovněž povinnost aktualizace počtu zaměstnanců. V některých případech byla zdůrazněná povinnost řádného vedení resp. evidence rizikových prací (problém zejména u malých zaměstnavatelů – např. zubních laboratoří).

Nejvíce u prací 3. a 4. kategorie dominuje – stejně jako v minulých letech, faktor hluk. Vyšší počet prací zařazených ve třetí kategorii - faktor psychická zátěž, koresponduje s vyšším počtem výkonu prací pouze v nočních směnách (zejména služby, zdravotnictví, obchod).

Cílené prověřování bývalých průmyslových a zemědělských areálů

V této prioritní oblasti se v rámci SZD uskutečnilo **33 kontrol**. Řada areálů již přestala existovat a byla nahrazena obytnou výstavbou. Na území hlavního města zůstaly především průmyslové areály. Ve více než 50 % jsou pronajímány; část je postupně rozprodávána dalším subjektům. V areálech se poměrně často střídají nájemci (ve většině areálů je vždy několik desítek provozoven). Byla zjištěna vysoká četnost nájemních skladů, parkovišť a parkovacích stání, další četnější zastoupení: výdejny internetových obchodů, administrativa, drobné dílny kovovýroby, oprava malé elektroniky, klempírny, výroba upomínkových předmětů, potisk, autodoprava, truhlárny. Většinově se jedná - co do počtu zaměstnanců, o mikro a malé subjekty. Bez komplikací je realizována dozorová činnost v areálech, které zůstávají původním majitelům; zpravidla mají správce, který má k dispozici přehled o pohybu nájemců a jejich činnosti, nové činnosti jsou pak předkládány k posouzení (těchto areálů je zhruba třetina). Větší areály na území hlavního města: Areál Modřanských strojíren, Sportu Modřany, ZPA Čakovice, Avia Letňany, Areál Letov, areál Aritma, areál Lužná, areál Impera Čakovice. V současné době se dokončuje revitalizace velkotržnice Lipence a areálu Jeremiášova.

Náročné jsou pro SZD areály tržnic SAPA a SAPARIA („vietnamská tržnice“, plocha cca 22 ha), v areálu se nachází - mimo obvyklý stánkový prodej, i školská zařízení, bankovní dům a další aktivity). S obtížemi se zde již v posledních letech podařilo prosadit „dodržování pravidel“ a to v úzké spolupráci s příslušným stavebním úřadem a dalšími správními orgány. Na kontrolovaných plochách bývalých zemědělských areálů se nachází již více let zahradnictví – provozy jsou řádně zkolaudovány, bez závažných nedostatků.

Zjištění: frekventované změny účelu užívání, neplnění povinností projednat nově vznesenou činnost, skutečnosti s orgány ochrany veřejného zdraví. Nevyhovující bylo rovněž opakovaně zázemí pro zaměstnance (sanitární a pomocná zařízení).

Kovovýroba – galvanovny, svařovny, povrchová úprava kovů

V rámci uvedené priority bylo **uskutečněno celkem 60 kontrol**. Lze konstatovat, že na území hlavního města Prahy – mimo speciální výrobu (přesné výrobky pro leteckou, lodní dopravu, klimatizační konvektory, konstrukční části speciálních montážních a stavebních strojů a konstrukcí), převažuje běžná, drobná kovovýroba, výroba malých originálních dílů. Nejfrekventovaněji byly kontrolovány práce ve svařovnách a zámečnických dílnách. Svářečských prací u zaměstnavatelů ubývá, bývají řešeny dodavatelsky i mimopražskými subjekty.

U svářečských prací byla pozornost věnována profesní expozici, větrání, odsávání, problematice svářečských dýmů, používání odpovídajících OOPP při práci, režimovým opatřením resp. dodržování bezpečnostních přestáveka PLS. Pozornost byla věnována aktualizaci kategorizace prací (problematika nepravidelného výkonu práce, vysoce variabilní doba svařování, kvalita odsávání svářečských dýmů). Nadále bude pokračovat aktualizace kategorizace, objektivizace - svářečské dýmy. Významnější provozy: Škoda transportation a.s., Linde Material Handling ČR s.r.o., Ferona a.s., Instalace Praha spol. s.r.o.MaT Elektra, BTV Metal v.o.s., Lloyd Cool Europe, Janka, Radotín, Schafer – Menk, Kovoklima Gurtler, Dílny Národního technického muzea, Weldex CZ, spol. Vraný, MOSTRO a.s.

Galvanovny – na tomto úseku nebyly zjištěny nedostatky. Na území hlavního města významný ústup od používání Cr^{6+} již v minulých letech (užití Cr^{6+}, Ni pouze u několika subjektů - např. Státní tiskárna cenin, s.p., Czech Airlines Technics). Provozy patří mezi sledované a kontrolované (např. Galvanovna Omega, ABZ servis Galvenn s.r.o., Koh-i-noor a.s., Galvanika Fiala, TK Galvanoservis a řada dalších subjektů s vlastním provozem povrchové úpravy kovů). V rámci této priority byl SZD zaměřen na vybavení pracovišť (užívajících v technologiích výroby specifické chemické látky) aktuálními pravidly o bezpečnosti, ochraně zdraví a ochraně životního prostředí při práci s nebezpečnými chemickými látkami a chemickými směsmi, zajištění OOPP pro zaměstnance, vybavení pracovišť vodou - dostupnost tekoucí vody resp. oční sprchy, dále zajištění odpovídající předl lékařské pomoci (problematika dostupnosti antidota/Cyanokit - v provozovnách s kyanidy, kyanidovými lázněmi), vybavení pracoviště separátní záchytnou jímkou (oddělenou od provozních jímek ostatních lázní) a zajištění PLS.

Dne 28. 11. 2016 byla řešena podezření na únik HCN do kanalizace (galvanická lázeň, Latecoere Czech Republic s.r.o.). Kontrolní zjištění – HZS evakuoval pracovníky, prostor byl vyčleněn. Příčina - přetekla záchytná vana, umístěná pod kyanidovou lázní. Objektivizována měřením na místě byla pouze stopová množství kyanovodíku (na prahu detekovatelnosti); na tyto minimální hodnoty nereagovala ani místní, instalovaná hlásící čidla. Od počátku byla přítomna rovněž smluvní společnost, zajišťující odčerpání ze záchytné vany, sanaci chlornanem sodným a zabývající se likvidací (kontrola pH – alkalické, nedošlo k úniku HCN). Pracoviště s kyanidovými lázněmi u společnosti Latecoere Czech Republic s.r.o. je řádně vybaveno uzavřeným systémem, bez venkovního spojení na kanalizaci. Bylo tak na místě prokázáno, že nedošlo k závažné havárii.

Zemědělské závody

Úkol aktualizace dat v souvislosti s úbytkem fyzické, manuální práce v zemědělství, posunem pracovních podmínek v rámci kvalitnější mechanizace, strojů u zemědělských subjektů nebyl plněn – na území hlavního města nejsou zamýšlené práce vykonávány.

Stavebnictví – demolice a stavební úpravy

Bylo **realizováno celkem 53 kontrol** – lze konstatovat, že nadále v rezortu stavebnictví přetrvává absence řádného hodnocení rizik, u menších subjektů zejména chybí objektivizace měřením (zejména lokální fyzická zátěž, celková fyzická zátěž, vibrace), problematické zůstávají práce spojené s odstraňováním materiálu s přítomností azbestu. Kontroly byly realizovány u všech typů subjektů, převažovaly však malé a střední subjekty (co do počtu zaměstnanců).

Nadále trvá ze strany zaměstnavatelů snaha o zařazování co nejvyššího počtu pracovníků do obecné kategorie, prezentované jako práce stavebního dělníka (ubývá specializace). Zdůvodněním bývá potřeba

využívat pracovníky operativněji, racionálněji; v reálu je pak výraznou intervenující proměnnou při posuzování pracovních podmínek ve stavebnictví i problematika nepravidelného výkonu pracovních operací, obtížné je stanovení průměrné pracovní směny. V praxi je časté variabilní použití pracovníků zařazených jako stavební dělník pro krátkodobější výkon práce řidiče, přípravu surovin a materiálu, obsluhu stavebních strojů, výkon betonářských prací apod.

Ve sledovaném období bylo více kontrol z celkového počtu zaměřeno na stavební práce spojené s demolicemi, úpravami objektů s přítomností materiálů s azbestem (sanace střešní krytiny, snesení obvodových desek, odstraňování rozvodů z materiálů s azbestem v bytových domech, demolice objektu). Kontroly byly v některých případech realizovány opakovaně. Lze konstatovat, že vyšší podíl sledovaných prací v r. 2016 realizovaly subjekty, které se touto problematikou odstraňování azbestových materiálů na území Prahy dlouhodobě zabývají (Dekonta, Removal, Skanska, Ekostar, Klio). Při žádné z kontrol nebyl zjištěn závažný rozpor mezi hlášením dle legislativních požadavků a realitou na místě výkonu prací.

Vzhledem k okolnostem, že menší nedostatky byly v dotčených případech bezprostředně odstraněny, nebyly uloženy sankce ve správním řízení (oproti předchozím několika letům pozitivní vývoj). Tyto práce zůstávají na území hlavního města pod nepolevující kontrolou veřejnosti a jsou i nadále, obdobně jako v minulých letech, předmětem řešených podnětů.

Doporučení: nadále se této problematice věnovat. Rovněž dáváme ke zvážení legislativní úpravy podle vyhlášky 394/2006 Sb., kterou se stanoví práce s ojedinělou a krátkodobou expozicí azbestu a postup při určení ojedinělé a krátkodobé expozice těchto prací; současná dikce umožňuje (a v praxi tak tomu je) subjektům široký respektive volnější výklad pojmů („práce prováděné zřídka“).

Inventarizace dat zadaných do IS KaPr

Pokračování inventarizace po uskutečnění změn, převodu registru KaPr IS orgánů OVZ na novou platformu. **Realizace** ve sledovaném období - **157**. Lze shrnout, že inventarizace a validace dat zadaných do uvedeného systému je značně časově náročná, v řadě případů prezentuje složité vyhledávání pro možnost aktuálního zadání. Zjištěné nedostatky jsou průběžně opravovány a odstraňovány. Primárně byly revidovány kontroly se zaniklým subjektem, byly odstraňovány neplatné faktory (většinově zařazování dle příkladového seznamu), revidováno bylo ukládání vložených prací.

Významnou okolností byly i výpadky systému a to v několika obdobích v průběhu roku. Poměrně opakovaně se objevovaly na konci týdne, kdy se často realizují záznamové, ukládací práce do systému patrně ve vyšší míře. Nelze se pak po nějakou dobu ani opakovaně připojit. Situace byly vždy řádně nahlášeny středisku. Rovněž je třeba uvést, že tato časově náročná činnost přinesla značnou zátěž pro stávající zaměstnance - vedle výkonu běžné činnosti, plnění mimořádného úkolu Hlavního hygienika ČR (zdravotního rizika v potravinářském sektoru) a úbytku personální kapacity odboru.

Krajské prioritní oblasti

V rámci krajských prioritních oblastí bylo realizováno celkem 145 kontrol (práce spojené s expozicí neionizujícímu záření, práce vykonávané hornickým způsobem, práce DDD – kontrola nakládání s chemickými látkami a směsmi, práce respektive pracovní podmínky – domovy seniorů, domovy s pečovatelskou službou, Alzheimer a další specializovaná centra, specializovaných stacionářů). Téměř 70 % SZD uskutečněno v rámci poslední priority.

Práce spojené s expozicí neionizujícímu záření (30 kontrol) - práce s lasery, kontroly realizovány u nově ohlášených subjektů, rovněž pak na žádost subjektu (zdravotnická zařízení před udělením akreditace, oznámení o změně užívaného typu technologického zařízení). U laserů zařazených do třídy IIIB a IV byla kontrolována především ochranná opatření na pracovišti, užívání OOPP, aktualizace kategorizace, zjištění PLS.

Práce vykonávané hornickým způsobem (1) – uvedený minimální počet odpovídá skutečnosti, že na území hlavního města Prahy byly v roce 2016 práce v podzemí (malé i velké profily) respektive práce vykonávané hornickým způsobem realizovány zcela minimálně. Jednalo se o rekonstrukce, kde byla hornina ručně rozpojována pouze v délce jednotek metrů, bez střílecích prací.

Práce DDD – realizováno 11 kontrol nakládání s chemickými látkami a směsmi u subjektů, zabývajících se předmětnou činností. Pravidla o bezpečnosti, ochraně zdraví a ochraně životního prostředí při práci s nebezpečnými chemickými látkami a chemickými směsmi vypracována, předložena, kategorizace realizována a aktualizována. Zaměstnanci provozoven nepracovali s vysoce toxickými látkami. Zajištění OOPP, PLS – doloženo.

Práce, pracovní podmínky vykonávané v domovech pro seniory, v domovech s pečovatelskou službou, v domovech poskytující specializovanou péči (Alzheimer centra aj). – v rámci tohoto úkolu se uskutečnilo celkem 103 kontrol Denní stacionáře, Centrum sociálních služeb, Ošetřovatelský domov, Sanatorium Lotos, Domov pro seniory, Pečovatelské centrum, Sociálně odlehčovací centrum, Seňorina, Geriatrická klinika, Denní stacionář, Azylové centrum pro muže, Azylové centrum pro děti, Pobytové rehabilitační centrum pro nevidomé, Domácí zdravotní péče, Agentura zdravotní péče, Domov Sv. rodiny, Česká katolická charita, Centrum Paprsek, Pečovatelská služba. Jedná se o zařízení, ve kterých jsou většinově vykonávány práce odborného zdravotnického personálu oproti sociálním či speciálním pedagogům. Zařízení pro imobilní i mobilní klienty mají většinou svoji prádelnu a kuchyň.

Kontroly prokázaly, že stále více subjektů v této oblasti bylo - v posledních několika letech, částečně vybavováno pomocnými technickými prostředky (koupací lůžka a židle, polohovatelná zdravotnická a pečovatelská lůžka s elektrickým ovládáním, převozové plošiny, mobilní sedačky, zvedáky, výtahy aj.), které výrazně usnadňují manipulaci a práci s klienty a pacienty. Vzhledem ke společenské potřebě prošly modernizací v některých zařízeních i pomocné provozy. Výrazněji se tak zredukovala fyzická zátěž zaměstnanců. Personál byl všude dobře poučen o manipulace s imobilními klienty ve dvojici. Stejná však zůstala okolnost mizivého procenta zaměstnaných mužů v těchto zařízeních, takže v případě absence pomocných prostředků manipuluje personál s klienty ve dvojici (personál byl všude poučen o nutnosti manipulace ve dvou). Negativní okolností je psychické zatížení personálu a poměrně častá fluktuace v těchto zařízeních. Absence ve směnách a nedostatek pracovníků k výkonu práce je v těchto provozech problematický. Řada kontrolovaných provozoven funguje jako nepřetržitý provoz. V některých případech jsou zařízením realizovány různé další služby – doprovod, odvoz k lékaři, na úřady, výuka jazyků a tak dále.

V rámci kontrol byla sledována úroveň rizikových faktorů pracovních podmínek se zaměřením na aktualizaci zařazení prací do kategorií např. v souvislosti se změnami podmínek výkonu prací nebo v důsledku změn požadavků vyplývajících ze změny právních předpisů, včetně aktualizace počtu zaměstnanců. Součástí výkonu SZD byla rovněž kontrola zajištění pracovně lékařských služeb, pravidla o bezpečnosti, ochraně zdraví a ochraně životního prostředí při práci s nebezpečnými chemickými látkami a chemickými směsmi, OOPP.

Lze shrnout, že v kontrolovaných provozovnách nebyly shledány vážnější nedostatky. Nejčastěji uložená opatření pak byla aktualizace Pravidel, aktualizace kategorizace. V oblasti PLS byly ojedinělé nedostatky v podobě chybějícího dohledu nad výkonem prací, absence poradenství.

Ostatní

Jiné (mimo určené priority) – v této prioritní oblasti se realizovalo **celkem 1089 kontrol** v dalších aktuálních, regionálních problematikách a při dokončení úkolů z předchozí kontrolní činnosti.

Význačný podíl má plnění mimořádného úkolu HH ČR k provedení cíleného státního zdravotního dozoru zaměřeného na zdravotní rizika v potravinářském sektoru maloobchodní sítě – obchodních řetězcích

(v rámci tohoto úkolu bylo realizováno celkem 40 % z uvedeného celkového počtu ostatních kontrol, v období od konce června do září 2016).

Součástí výkonů SZD byla kontrola kategorizace, zajištění pracovně lékařských služeb, aktualizace Pravidel o bezpečnosti, ochraně zdraví a ochraně životního prostředí při práci s nebezpečnými chemickými látkami a chemickými směsmi, opatření k ochraně zdraví zaměstnanců a používání OOPP.

Mezi nejčetnější nedostatky patřila absence aktualizace kategorizace práce; poměrně často dochází ke změnám u vykonávaných prací, rozšíření náplně současného výkonu pracovní činnosti, slučování pracovních pozic, převod na výkon pouze noční práce a jiné.

U kategorizace prací chyběly objektivní podklady pro zařazení práce do uvedené kategorie (zejména u faktoru fyzické zátěže, lokální svalové zátěže, prachu). V některých případech byla předkládána měření z provozoven z jiných krajů republiky. Je otázkou, do jaké míry je možné daná měření obecně akceptovat – zaměstnavatelské subjekty odmítaly měření, často jsou však v prodejnách odlišnosti (například objem, frekvence prodávaného zboží, jiné počty obsloužených zákazníků a prodaných položek).

V některých případech nebyla k dispozici aktuálně projednaná Pravidla s příslušným orgánem OVZ - (v sortimentu prodejny úklidovými prostředky + prostředky užívané k úklidu na provozovně). V terénu se ukazovala tato problematika jako podceňovaná, s tím, že na území hlavního města Prahy v těchto provozovnách uklízí najaté firmy. Později bylo upřesněno, že zázemí prodejen často uklízí vlastní pracovníci.

V zajištění pracovně lékařských služeb byly shledány minimální nedostatky, většina společností provozující dotčené provozovny má uzavřené smlouvy s velkými společnostmi resp. poskytovateli PLS, jsou tak zajištěny všechny oblasti povinné z dikce příslušného zákonného rámce.

Negativním nálezem v rámci této priority byla realita v poskytování OOPP pro vykonávané práce. V řadě provozoven byly interní směrnice, avšak vybavení pracovníků (například u prostředků ochrany proti chladu - a to ve smyslu funkčnosti, ale i počtu pomůcek) bylo nedostatečné (bavlněné rukavice pro práce s mraženým zbožím). Vybrané OOPP byly poskytnuty s tím, že je bude užívat více pracovníků, například jedna zateplená bunda u chladících, mrazících prostor pro prodavače a zároveň skladové manipulanty na nákladové rampě (Kaufland ČR).

Nedostatky byly opakovaně nalezeny v rámci prověření pracovních podmínek – opomíjena je frekventovaně povinnost údržby, čištění, výměny filtrů VZT aj. Jako nevyhovující bylo v řadě případů, zázemí pro pracovníky provozoven (velikostí, vybavením). V rámci rozšiřování prodeje, sortimentu jsou často prostory zázemí pro zaměstnance minimalizovány. Podceňována je údržba, úklid sanitárních systémů, kapacita a vybavení šaten. Zaměstnanci pociťují tyto podmínky často jako demotivující, vzhledem k okolnosti výkonu práce v dlouhých směnách a výkonu přesčasových hodin.

Byla prokázána nižší úroveň kontroly plnění povinností v oblasti ochrany zdraví zaměstnanců ze strany zaměstnavatelů. Kontrolní akce připomněla povinnosti zaměstnavatelů v oblasti realizace kategorizace prací i v případě změn podmínek výkonu prací.

Závěrem je nutno dodat, že nápravy byly nakonec činěny poměrně bezodkladně, v krátkých termínech. Nebylo tak užito sankčních opatření.

Tab. č. 3 - Počet rozhodnutí v rámci SZD

Počet rozhodnutí v rámci SZD	Počet vydaných rozhodnutí	Počet podaných odvolání proti rozhodnutí	Vyhověno v autoremedure	Odvolacím orgánem			
				potvrzeno	změněno	zrušeno	zamítnuto
Celkem	93						
1. Podle § 82 odst. 2 písm. c), d), e), f) - souhrnná rozhodnutí (KaPr)	80						
3. Podle § 82 odst. 2 písm. n) – hygienický limit faktoru pracovních podmínek	12						
4. Podle § 84 odst. 1 písm. b) - zákazy činností							
5. Podle § 84 odst. 1 písm. m) - zákazy provozu zdroje hluku, vibrací nebo neionizujícího záření							
6. Podle § 84 odst. 1 písm. p) - uložení měření							
7. Podle § 84 odst. 1 písm. r) – uzavření provozovny, pozastavení výkonu činnosti							
8. Podle § 84 odst. 1 písm. s) - opatření k ochraně zdraví při práci	1						

9. Podle § 84 odst. 1) písm. t) - stanovení přísnějších nejvyšších přípust. hodnot							
10. Podle § 84 odst. 1 písm. w) - nařízení mimořádných lék. prohlídek							

V r. 2016 **vydáno 93 rozhodnutí**. Ve sledovaném období byly - v naprosté většině (80), vydána rozhodnutí pouze podle § 82 odst. 2 písm. c), d), e), f) – tzv. souhrnná rozhodnutí. 1x vydáno k nařízení provedení stavebních úprav k odstranění nedostatků na pracovišti ústavní lékárny (dle § 84 odst. 1 písm. s) zák. č. 258/2000 Sb.)

Podklady pro rozhodnutí - předložené návrhy na kategorizaci prací, nejsou – i přes určitý posun, obdobně jako v minulých letech, dostatečně kvalitně zpracovány (jsou nutná opakovaná doplnění, upřesnění). Nedostatky – chybějící či nedostatečná objektivizace faktorů pracovního prostředí (přetrvávají problémy u dostupnosti vybraných služeb - stále pro verifikaci fyzické zátěže resp. zejména lokální svalové zátěže).

Kategorizace - zařazování prací do kategorií spojená s vydáním rozhodnutí zahrnovala řadu různých ekonomických oblastí, z hlediska velikosti (počet zaměstnanců) subjektů - střední, malé, mikro.

Proti žádnému rozhodnutí nebylo podáno odvolání ani nebylo zrušeno autoremedurou.

Tab. č. 4 – Sankce a pokuty udělené v oblasti ochrany zdraví při práci

Pokuty	Celkem uloženo pokut	Odvolání celkem podáno	Vyhověno v autoremeduře	Odvolacím orgánem			
				potvrzeno	změněno	zrušeno	zamítnuto
Počet	1						
Celková částka [Kč]	5000						

V jednom případě – v souvislosti s řešením podnětu, udělena pokuta příkazem na místě ve výši 5000 Kč (řízení dle § 92 i odst. 1 písmeno a) zák. č. 258/2000 Sb. – na úseku nakládání s nebezpečnými chemickými látkami a směsmi v souladu s § 150 odst. 5 zák. 500/2004 Sb., správní řád. Při odstraňování organických nečistot z plochy dlažby dvora objektu Lázeňská 11 byla použita (realizace R. Kouba, J. Marvai – IČ 71494731) chemická směs Renov Express klasifikovaná dle Nařízení (ES) č. 1272/2008 o klasifikaci, označování a balení látek a směsí, o změně a rušení směrnic 67/548/EHS a 1999/45/ES a o změně nařízení (ES) č. 1907/2006 jako látka žíravá pro kůži – kat. 1B, aniž by byla oznámena činnost osobám, neprovádějícím sanační zásah. Čímž došlo k porušení povinnosti chránit zdraví fyzických osob při nakládání s nebezpečnými chemickými látkami a směsmi ve smyslu § 44a odst. 2 zák. 258/2000 Sb.

Tab. č. 5 - Kontrola zajištění pracovně lékařských služeb (PLS)

Kontroly byly realizovány v rámci státního zdravotního dozoru u plánovaných kontrol; dále pak - ve vyšším počtu, rovněž v rámci SZD začleněného v průběhu roku (pokyn HH, cílené zaměření na zdravotní rizika v potravinářském sektoru).

Počet kontrol PLS celkem	921
z toho	
Počet zaměstnavatelů, kteří nemají vůbec zajištěny PLS	3
Počet zaměstnavatelů, u kterých při kontrole bylo zjištěno, že jsou PLS nedostatečně zajištěny	7
Počet zaměstnavatelů, kteří mají prohlídky zajištěny u praktických lékařů	70
Počet zaměstnavatelů, kteří mají PLS plně zajištěnu	845
Počet uložených sankcí za nezajištění PLS	-
Celková výše uložených pokut za nezajištění PLS [Kč]	-

Z celkového počtu 925 uskutečněných kontrol bylo v cca 91 % verifikováno plné zajištění pracovně lékařských služeb, což lze považovat za velmi pozitivní výsledek, který také koresponduje s lepší dostupností těchto služeb na území hlavního města. V praxi byla řada stávajících smluv revidována; lepší dostupnost služeb již do značné míry umožňuje výběr poskytovatele podle kvality a ceny za služby. Významně se snížil i počet zaměstnavatelů, kteří dříve uváděli obtíže při dohledávání poskytovatele PLS (v loňském roce ještě běžné v případě malých a středních subjektů). Nadále však v některých případech poskytovatelé PLS odmítají z časových důvodů smluvně pokrýt především dohlídku na pracovištích či poradenství (s doporučením uzavřít smluvní vztah pro tuto oblast s jiným subjektem). Mezi poskytovatele PLS s poměrně rozsáhlou klientelou na území hlavního města nadále patří Kardia, s.r.o. resp. EUC Premium, Prevent, s.r.o., Santé, s.r.o., Dopravní zdravotnictví Agel a.s., Medikaal-TT, ResurfMed, BlueCare, Comfort Care s.r.o., Medical Help, FN KV, VFN v Praze, Affidea Praha s.r.o. a další; tyto subjekty pak obdobně jako v minulých letech často zajišťují smluvní straně vedle PLS nadstandardní služby, tzv. širší komplexní služby či prémiové služby.

Terénní kontrolní činnost v letošním roce prokázala rezervy v zákonné povinnosti vést vedle zdravotnické dokumentace i další dokumentaci o pracovně lékařských službách, především záznamy o realizovaných dohlídkách či provedeném poradenství. V praxi je častomísto záznamu (jako informačního zdroje, monitoru vývoje) vedeno pouze datum dohlídky s podpisem poskytovatele.

Výše uvedené tři případy, kdy PLS nebyly zajištěny vůbec (jednalo se o malé zaměstnavatelské subjekty) byly při kontrolách předloženy doklady o vedeném jednání resp. probíhajícím definitivním smluvním zajištění ze strany zaměstnavatelů. Z toho důvodu nebyly ukládány sankce.

Tab. č. 6 - Přehled činnosti dle § 44a a § 44b zákona č. 258/2000 Sb.

Činnost podle § 44a § 44b zákona č. 258/2000 Sb.	Počet
Přezkoušené osoby	4
Vydaná osvědčení	4
Projednání písemných pravidel o bezpečnosti, ochraně zdraví a ochraně životního prostředí při práci s nebezpečnými chemickými látkami a chemickými přípravky	582

Zkoušce odborné způsobilosti pro nakládání s nebezpečnými chemickými látkami a chemickými směsmi **se** v r. 2016 **podrobily pouze 4 osoby** (Poštovní tiskárna cenin, IKEM, fyzické osoby s firmou na výrobu a prodej chemikálií Puralab s.r.o).

Minimální počet přezkoušených osob odpovídá realitě vyššího procenta zaměstnanců s vysokoškolským vzděláním v oboru, kdy jsou pak ze zákona považováni za osoby odborně způsobilé pro nakládání s těmito látkami; významně intervenující okolností je i častá dlouholetá pracovní stabilizace osob zajišťujících u zaměstnavatelů tuto oblast; kdy většina již byla přezkoušena.

Mezi nejfrekventovaněji projednávaná písemná pravidla v tomto období patřila pravidla předkládaná obchodními řetězci resp. maloobchodními prodejnami, zdravotnickými zařízeními, subjekty zajišťujícími úklidové práce - nakládajícími se směsmi s přiřazenou třídou nebezpečnosti „žíravý“ (VFN se sídlem v Praze, FN KV, ČEPS a. s., Auto Kelly, Tem Prevent PREPO, STRABAG a.s., Mountfield a.s., Norma k. s., Hruška spol. s.r.o., Mark and Spencer CR a.s., Prominecon CZ a.s., Rossmann spol. s.r.o., O2 Czech Republic, Naděje Pobočka Praha, ATALIA CZ s.r.o., Eurovia CS, Lucky Monkey a.s., PVK a.s., Univerzita Karlova 1. Lékařská fakulta, Olman Service s.r.o., Ergowork s.r.o., ELIT CZ, BM Čeko s.r.o., Interpharma Praha a.s., Pražská teplárenská, Pražské služby a.s., ČZU, AŽD Praha s.r.o, Betonbau s.r.o. aj.).

I v tomto roce byly zaměstanci odboru opakovaně podávány četné informace k pravidlům, zejména ke změnám ve značení, klasifikaci látek dle platné legislativy, k správným postupům předlékařské pomoci. Zhruba u jedné třetiny předložených pravidel nebyly splněny požadované náležitosti, bylo uvedeno více chybných údajů (často přenášení chybných údajů z bezpečnostních listů), v neposlední řadě pak v případě nehody nebylo možné dle uvedeného textu správně a rychle postupovat; pravidla byla proto předkladatelům vrácena k přepracování.

Časté chyby a nejasnosti:

- látky a směsi s přiřazenou třídou nebezpečnosti „žíravý“ – často jsou mezi ně zařazovány i látky a směsi s třídou a kategorií nebezpečnosti „Eye Dam. 1“ – vážné poškození očí (věta H318). Důvodem je stejný výstražný symbol nebezpečnosti v obou případech. Je otázkou, zda by i na tyto látky a směsi nemělo být legislativně nahlíženo jako na žíravé
- mezi látky a směsi s třídou nebezpečnosti „akutní toxicita“ (Acute Tox.1,2,3) jsou zařazovány i látky a směsi „nebezpečné při vdechnutí“ (Asp. Tox.1, H304 – Při požití a vniknutí do dýchacích cest může způsobit smrt)
- v postupech první předlékařské pomoci při požití se často používá z bezpečnostních listů převzaté nevhodné doporučení „vypít velké množství vody“
- v postupech první předlékařské pomoci pro látky s pozdními účinky se často doporučují postupy pro látky akutně toxické
- vzhledem k okolnosti, že solventní nafta (CAS 65742-88-7) má třídu a kategorii nebezpečnosti „Toxicita pro specifické cílové orgány – opakovaná expozice (STOT RE1 s H372) - tedy dle § 44a

odst. (4) klasifikovaná jako „toxická“, se tak stalo povinností vypracovat pravidla pro nakládání i pro některá rozpouštědla S 6006 (běžně užívané ředidlo pro syntetické nátěrové hmoty)

Tab. č. 7 - Preventivní dozor

Odbor HP vydával jako dotčený správní orgán stanoviska k projektovým dokumentacím k územnímu či stavebnímu řízení, k uvedení staveb do trvalého provozu, ke změnám užívání, k zahájení zkušebního provozu. **V rámci preventivního dozoru činil celkový počet vydaných stanovisek 2291;** přibližně dvě třetiny z tohoto počtu k projektové dokumentaci (PD), necelá třetina ke kolaudacím.

Přehled stanovisek r. 2016

Stanoviska	Počet vydaných stanovisek celkem	Počet vydaných negativních stanovisek	Počet vrácených k novému posouzení na základě stížnosti	Počet změněných
Celkem	2291	12	-	-
K projektové dokumentaci	1525	6	-	-
Ke kolaudacím	602	6	-	-
Ostatní	164	-	-	-

Ve srovnání s rokem 2015 tak došlo k mírnému poklesu u celkového počtu, avšak předkládané projekty v tomto roce ve zvýšené míře prezentovaly velké stavby (nevýrobního charakteru). Převažovala stanoviska pro stavební řízení; následovala stanoviska ke změnám v užívání a pro územní řízení. Počet vydaných negativních stanovisek celkem: 12 - z uvedeného počtu je polovina k projektové dokumentaci. K vydání negativního stanoviska u PD dochází po té, co není – i přes výzvu, dokumentace řádně doplněna. Nedostatky zůstávají prakticky totožné jako v předchozích letech: neúplné podklady, chybějící počty zaměstnanců, absence zhodnocení pracovních podmínek, nedostatečné údaje o větrání, osvětlení, absence hlukových studií, nevhodné dispoziční řešení pracovišť, nedostatečné zajištění sanitárního a pomocného zařízení pro zaměstnance a informace o užívaných technologiích (např. Novostavba administrativně technické budovy ZZS Praha 7, Stomatologické centrum Praha 10, prodejna Sport Hostivař). Důvodem vydání nesouhlasného stanoviska byly ve všech případech závažné nedostatky v projektové dokumentaci. Jako pozitivní lze hodnotit, že v hodnoceném období prakticky nebyla na území hlavního města předložena projektová dokumentace - vypracovaná dle neplatného legislativního rámce. I v tomto roce byl zpracován vysoký podíl dokumentace k velkým administrativním, polyfunkčním, bankovním a obchodním celkům.

Stanoviska k PD - nejvýznamnější, objemově náročné posuzované celky, stavby:

výstavba objektů pro potřeby HZS, modernizace a úpravy tří objektů Komerční banky, modernizace a revitalizace Domu odborových svazů, dostavba Pankrácké pláně – objekty CITY DECO, CITY ELEMENT, ROKKO Development, dostavba ČEPS Chodov, OC Chodov, velké klientské změny Technologický park, South Point, City Point, Prague Gate, BBC Beta, Trianon, City Tower, Prague gate, nová výstavba i klientské změny v areálech SAPA, SAPARIA, Obchodně administrativní centra Aviatica a Dynamica, Office Park Nové Butovice, dostavba areálu ČSOB, revitalizace areálu WALTER, modernizace Filmových studií Barrandov, areálu TV Nova, výstavba High Tech tehnologicko – výukového pavilonu Fakulty lesnické a dřevařské, pavilonu Fakulty tropického zemědělství ČZU, přestavba terminálu 1,2 Letiště VH, stavební úpravy Technického bloku řídící věže Letiště VH, výstavba administrativně komerčního areálu Bořislavka centrum, pomocná zařízení (montážní haly, skladovací plochy) pro výstavbu nové vodní linky ÚČOV, administrativní budova VISIONARY, Datacentra společností Google, Seznam, Sazka - Industriální park Horní Počernice, polyfunkční budovy Rohanské nábřeží, DOCK, Filmové studio SAFEX, Kámen Zbraslav - betonárna D. Měcholupy, ATTL Továrna na

stroje - výrobní, skladovací haly, Zentiva Univerzitní centrum – laboratoře, Husqvarna Česko s.r.o. – servisní středisko, Alliance Healthcare s.r.o. – skladové haly a distribuce léčiv, ANVI Trade s.r.o. – novostavba velkoskladu a velkoprodejny podlahových krytin a podlahářské chemie, Tesla Karlín a.s. – objekty pro obchod, služby administrativu, RENT GROUP s.r.o. – datové centrum.

Kolaudační stanoviska byla vydána k těmto stavbám:
Významnější kolaudované stavby: polyfunkční centrum Art Gen Center, Art Gen Office Center, Classic 7, polyfunkční Lighthouse, OC Milenium, přestavba a modernizace laboratoří a pracoven Přírodovědecké fakulty UK, revitalizace a přestavba laboratorních prostor ČVUT, BB Centrum, rekonstrukce Aircraft CZ s.r.o. – letecká výroba, RWE Česká republika administrativní část, Zentiva – laboratoře a ČOV, J.V.Gut s.r.o. hala tiskařských služeb, Centrum sociální a ošetřovatelské pomoci MČ Prahy 10, obchodní jednotky Via FAOC, Aldistena Trading SE – badmintonová aréna Skalka, Zent Real Estate – administrativní centrum, BEHEMIEL, SE – myčka automobilů, Hořejší – pneuservis, Czech Business Properties – zubní ordinace, administrativní budova SKANSKA, polyfunkční objekty Palmovka, Palác Praga Pernerova, OC Chodov, dokončení rekonstrukce areálu ÚOCHB, v. v. i., centrum BLOX, letiště VH (nová obchodní plocha, přesun pasových filtrů), areál Pražských služeb Drnovská, administrativní centrum Rustonka.

Ostatní stanoviska – započtena jsou dílčí stanoviska vypracovaná v rámci kooperace s ostatními odbory, především Hygiena obecná a komunální a Odbor protiepiedemický, odborná stanoviska pro rekonstrukce stávajících staveb v podzemí, k bezpečnostním zprávám a havarijním plánům specifických subjektů. Nezanedbatelnou položku preventivního dozoru zaujímá problematika azbestu; jsou zde tak zařazena stanoviska k ohlášení prací s azbestem – rekonstrukce, odstraňování azbestu resp. materiálů s obsahem azbestu ve stávajících stavbách (např. revitalizace, rekonstrukce objektů průmyslového parku CTY Komořanská, Zentiva, k. s. – střešní krytina budov, Základní škola Jakutská, objekty Jeseniova č. p. 15, 17, 19, 23, 25, 37, 41 - likvidace vnitřního opláštění nástavbových ateliérů a střešní krytiny, výměny stoupaček v desítkách bytových domů, demolice rodinných domů - užité stavební materiály s azbestem). Lze konstatovat, že předkládaná dokumentace v rámci hlášení prací s azbestem vykazuje i nadále stejné nedostatky (nejčastěji chybí počty exponovaných osob, vymezení kontrolovaného pásma, dále řádně uvedené technologické postupy, které budou používány v zájmu omezení expozice osob prachu azbestu, technická a organizační opatření k zajištění ochrany zdraví osob vykonávajících práci s azbestem a materiály obsahujícími azbest a jiných osob přítomných na pracovišti, v blízkosti pracoviště, kde dochází nebo může docházet k expozici azbestu, identifikační údaje poskytovatele PLS, způsob zajištění kontroly koncentrace azbestu v pracovním ovzduší a způsob zajištění dokumentace o evidenci expozice jednotlivých osob azbestu).

Tabulka č. 8
Personální zajištění výkonu kontrolní činnosti – odbor hygieny práce k 31. 12. 2016

Tabulka č. 8 – Personální zajištění výkonu kontrolní činnosti – stav k 31. 12. 2016

Počty zaměstnanců oddělení (odboru) hygieny práce na KHS			Bez atestace		S atestací 1. stupně (jen lékaři)		S atestací specializační		Celkem	
			fyzické osoby	úvazky	fyzické osoby	úvazky	fyzické osoby	úvazky	fyzické osoby	úvazky
Zdravotničtí pracovníci	VŠ	lékaři					4	4	4	4
		nelékaři	7	6,45	4	4			11	10,45
	SŠ, DiS		7	6,35	8	7,25			15	13,6
JOP	VŠ		1	1					1	1
	SŠ, DiS								31	29,05
Celkem										

V průběhu roku došlo k neplánovanému ukončení služebního poměru u několika zaměstnanců v produktivním věku (zdravotní důvody, bydliště mimo území hlavního města Prahy). Přetrvává trend výkonu práce ve zkráceném úvazku (zdravotní důvody, péče o děti do 15 let). Stejně jako v minulém roce se personální výpadky nedaří uspokojivě nahradit; absolventi škol v současnosti většinově preferují jiné hygienické obory; počet stávajících zaměstnanců – lékařů v oboru, se dále snižuje). Obtížnější je v současné době obměna a náhrada při personálním výpadku (služební zákon).

V rámci průběžného vzdělávání se zaměstnanci odboru zúčastnili jednodenních oborových seminářů respektive konzultačních dnů organizovaných SZÚ Praha (Fyzikální faktory v pracovním prostředí, Hodnocení expozice chemických látek na pracovišti, Problematika chemické bezpečnosti na pracovišti, Benův den - fyziologie a psychologie práce, pracovní lékařství, Teisingerův den - průmyslová toxikologie). Výběrově byly v rámci vzdělávání navštěvovány semináře pořádané Klinikou pracovního lékařství 1. LF VFN v Praze – s odborným zaměřením na problematiku první pomoci, nemocí z povolání, otrav, aktualit v pracovním lékařství a ochraně zdraví při práci. Zaměstnanci se výběrově zúčastnili jednodenního semináře v rámci Vzdělávacího programu bezpečnost na pracovištích (spol. 3M Česko) se zaměřením zejména na prach, chemické látky, hluk. Dvě vedoucí oddělení se zúčastnily vzdělávací aktivity „Správní trestání“ v NCONZO Brno. Vzhledem k pracovním aktivitám zaměstnanců odboru spojených s užíváním spisového řádu resp. e-spisu, IS systému KaPr (v r. 2016 práce v inovované verzi), elektronického systému NRNP pro nemoci z povolání, se zaměstnanci odboru (většinou výběrově) zúčastnili vzdělávacích aktivit pořádaných pro tyto oblasti MZ ČR. Rovněž vybraných aktivit interního vzdělávání jiných odborů HSHMP (až po školení uživatelů referentských vozů úřadu).

Dva zaměstnanci odboru vykonávali odbornou činnost jako jmenovaní členové zkušební komise pro přezkoušení odborné způsobilosti pro nakládání s nebezpečnými chemickými látkami. Jeden zaměstnanec se podílel na činnosti zkušební komise pro pracovníky provádějící DDD činnost (5x v roce); rovněž se aktivně – formou odborných přednášek, podílel na školení pracovníků aplikujících přípravky na ochranu rostlin – osvědčení 1. stupně (3x).

Čtyři zaměstnanci odboru i v tomto roce participovali na výukové činnosti – stážích, realizovaných na HSHMP (studenti, lékaři před atestací). V roce 2016 v rámci realizovaného cyklu vzdělávacích přednášek pro veřejnost, byla jednou z vedoucích oddělení připravena problematika kategorizace práce.

Žádosti o informace dle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím – nebyly požadovány.

Zpracovala: PhDr. A. Tomanová, ředitelka odboru hygieny práce HSHMP

Schválil: RNDr. Jan Jarolímek, MBA, ředitel

RNDr. Jan Jarolímek, MBA

Digitálně podepsal RNDr. Jan Jarolímek, MBA
DN: c=CZ, o=Hygienická stanice hlavního města Prahy se sídlem v Praze [IČ 71009256], ou=HSHMP, ou=2815, cn=RNDr. Jan Jarolímek, MBA, serialNumber=P170534, title=ředitel HSHMP
Datum: 2017.02.15 16:49:28 +01'00'